

Begrotingskaders

behorende bij de Strategie 2024-2027

Geldrop-Mierlo

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Financiële uitgangspunten begroting	4
3. Nieuwe indeling van de begroting in programmagroepen.....	6

1. Inleiding

Voor u ligt het begrotingskader. Het begrotingskader bestaat uit financiële uitgangspunten voor de begroting en de nieuwe indeling van de begroting in programmagroepen.

Kadernota nieuwe stijl

Tezamen met de strategie vormt het begrotingskader “de kadernota”. Bij de kadernota staat beleid voorop, de financiën zijn hiervan afgeleid. In de afgelopen jaren is door uw raad aangegeven dat de kadernota meer beleidsmatig ingestoken zou mogen zijn. De focus lag voorheen teveel op de financiën. De strategie is nu hét beleidsdocument en vormt het belangrijkste deel van de kadernota.

Vooruitblik richting het begrotingsproces

In de strategie staan doelen. Deze doelen geven antwoord op de 1e W-vraag: Wat willen we bereiken? De doelen die in de strategie staan nemen wij 1-op-1 over in de begroting. Zij vormen het uitgangspunt voor het beantwoorden van de 2^e W-vraag: Wat gaan we ervoor doen? Per doel geven we aan welke activiteiten we er in 2024 voor gaan doen om de doelen te bereiken. We kijken hierbij niet alleen naar de doelen uit 2024, maar ook naar die van 2025 en verder. Het kan namelijk zo zijn dat er in 2024 al activiteiten gedaan moeten worden om de doelen in latere jaren te kunnen behalen. Tenslotte de 3^e W-vraag: Wat mag het kosten? Als er bij de 2^e W-vraag activiteiten worden beschreven die extra geld kosten, dan nemen wij dit op in de begroting.

Dat is de reden waarom wij in dit begrotingskader geen eerste inventarisatie hebben opgenomen van de extra vraag naar geld. Dit moet blijken uit de activiteiten die we gaan doen om de doelen uit de strategie te behalen (= 2^e W-vraag). De raad maakt in de begroting een integrale afweging tussen de benodigde en beschikbare middelen.

Nieuwe indeling in programmagroepen

Dit jaar leggen we in het begrotingskader de nieuwe indeling van de begroting in programmagroepen voor aan uw raad. Daar waar we voorheen 11 begrotingsprogramma's hadden, hebben we nu 6 programmagroepen die geheel overeen komen met de programmagroepen uit de strategie:

- Programmagroep 1: De mens centraal
- Programmagroep 2: Sterke wijken
- Programmagroep 3: Levendige dorpen
- Programmagroep 4: Vitaal en groen buitengebied
- Programmagroep 5: Toekomstbestendige leefomgeving
- Programmagroep 6: Organisatie

De nieuwe opzet moet de raad een beter inzicht geven in de samenhang tussen ambities, opgaven, doelen, activiteiten en capaciteit (in geld en uren).

2. Financiële uitgangspunten begroting

Hieronder wordt kort toegelicht welke uitgangspunten gehanteerd gaan worden voor de berekeningen in onze Meerjarenbegroting 2024-2027.

Indexen

Voor de meerjarenbegroting 2024-2027 worden de volgende indexen gebruikt:

Indexcijfers MPB 2024-2027	2024	2025	2026	2027
Loonkostenindex	4,50%	4,10%	3,90%	3,90%
Materiële kostenindex	5,90%	2,40%	1,90%	1,90%
Gewogen kostenontwikkeling	5,20%	3,25%	2,90%	2,90%

Voor de indexaties van de prijzen hanteren we de uitgangspunten zoals opgenomen in de financiële verordening. Deze indexaties zijn gebaseerd op de Macro Economische Verkenning (MEV). Deze gebruiken we normaliter voor alle jaarschijven van de begroting 2024.

We weten op dit moment niet hoe de indexen zich meerjarig gaan ontwikkelen. We vinden het echter niet reëel om de uitzonderlijke situatie waarin we ons nu bevinden ook meerjarig door te trekken (in 4 jaar zouden we de begroting dan met circa 25% verhogen!). We stellen dan ook voor om van de bestendige gedragslijn af te wijken en uit te gaan van de indexen uit de Septembercirculaire 2022, gebaseerd op het Centraal Economisch Plan. De GR-en Dienst Dommelvallei en PlusTeam hebben dit ook gedaan. Daarom vragen wij u, via dit begrotingskader, om hier ook voor het opstellen van de Meerjarenbegroting 2024-2027 expliciet mee in te stemmen.

Indexcijfers Sociaal domein MPB 2024-2027	2024	2025	2026	2027
Materiële kostenindex	3,90%	1,60%	1,60%	1,60%
5-jarig OVA-gemiddelde	4,20%	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
NEA index	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.

De budgetten binnen Jeugd en Wmo worden geïndexeerd met het 5-jarig gemiddelde OVA-percentage. Voor 2024 is het percentage voorlopig vastgesteld op 4,94%, wat zou leiden tot een 5-jarig gemiddelde van 4,20% (over de jaren 2020 t/m 2024).

De budgetten voor leerlingenvervoer maken gebruik van de NEA index. Dit is een index die doorwerkt in het kostenniveau van rijdend personeel en autokosten. Deze index is voor 2023 vastgesteld op 13,7% in verband met loonstijgingen en sterk gestegen brandstofkosten. Verwacht wordt dat deze index voor 2024 naar beneden zal worden bijgesteld vanwege de reeds gedaalde brandstofkosten. Het percentage voor 2024 is nu helaas nog niet bekend.

Daar waar contractueel andere afspraken zijn gemaakt over indexering worden deze uiteraard toegepast. Een voorbeeld hiervan is de CPI index voor de exploitatiebijdrage van Laco.

Rente

Vanaf 2017 schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor dat wij ieder jaar opnieuw moeten bepalen met welke rentepercentages wordt gerekend in de gemeentelijke begroting. De rente die aan taakvelden wordt doorbelast (= rente activa) wordt bepaald op basis van voorcalculatie. Het is een verplichting in het BBV om in de jaarrekening de werkelijke rentepercentages te bepalen op basis van nacalculatie. De (voorcalculatorische) percentages zijn nog niet bekend. Deze worden vermeld in de paragraaf Financiering van de meerjarenbegroting.

De meest actuele rentepercentages zijn die uit de jaarrekening 2022. Deze zijn als volgt:

- Bespaarde rente over voorziening verliesgevend complexen bouwgrond: 2,00%
- Rente grondexploitatie: 0,67%
- Rente activa: (afgerond) 0,40%

Algemene uitkering

In meerjarenperspectief wordt door het Rijk rekening gehouden met een bepaalde groei van het areaal per maatstaf. Voor de berekening van de algemene uitkering in meerjarenperspectief wordt hierbij aangesloten. De Meicirculaire 2023 is op het moment van schrijven nog niet verschenen. Zodra de uitkomsten ervan bekend zijn, informeren wij u hierover via een raadsinformatiebrief.

Kostendeekkende tarieven

Voor de tarieven van rioolheffing, afvalstoffenheffing en leges wordt als uitgangspunt een kostendeekkendheid van maximaal 100% gehanteerd. Dit betekent dat de totale opbrengsten van een exploitatie niet hoger zijn dan de totale kosten.

Onroerende Zaakbelasting (OZB)

Bij de berekening van de ramingen voor de OZB in meerjarenperspectief wordt aangesloten bij de toename of afname van de WOZ-waarden. De totale OZB-opbrengst neemt, naast de indexering, toe met de areaaluitbreiding gebaseerd op het woningbouwprogramma van onze gemeente.

Capaciteitsbeeld 2024

In het beleidsgedeelte van de begroting is per programma het capaciteitsbeeld opgenomen per taakveld. Bij het opstellen van deze overzichten gaan wij uit van 1.400 productieve uren per fte, het overige is naar rato (dus bijvoorbeeld: 0,5 fte = 700 productieve uren).

3. Nieuwe indeling van de begroting in programmagroepen

Daar waar we voorheen 11 begrotingsprogramma's hadden, hebben we nu 6 programmagroepen die geheel overeen komen met de programmagroepen uit de strategie. Het voordeel van de nieuwe indeling is dat de planning- en controlcyclus enerzijds en de visie en strategie anderzijds op elkaar zijn afgestemd. Dit draagt bij aan het in samenhang oppakken van gemeentelijke opgaven. Het komt de integraliteit van beleid (en budgetten) ten goede. De planning- en controlcyclus draait immers niet alleen om financiën. Daarnaast moet dit de bruikbaarheid van de begroting en jaarrekening als sturingsinstrument vergroten. De raad kan hierdoor beter invulling geven aan de kaderstellende en controlerende rol.

Programma

Voorgeschreven vanuit de Omgevingswet is een programma een verzamelnaam voor alle beleidsdocumenten, plannen en agenda's. We werken met programma's per thema of gebied. In de bovenstaande indeling zijn de programma's verdeeld over de zes programmagroepen.

Programmagroep

Een programmagroep heet vanuit het BBV eigenlijk ook een programma. Om verwarring te voorkomen gebruiken wij hiervoor de term "programmagroep". Een programmagroep is onderdeel van de beleidsbegroting, waarbij wordt ingegaan op de drie W-vragen.

Budgetverschuivingen binnen een programmagroep zijn een bevoegdheid van het college, budgetverschuivingen tussen programmagroepen zijn een bevoegdheid van de raad. Doordat het aantal programmagroepen wordt verminderd van 11 naar 6 zijn budgetverschuivingen tussen programmagroepen minder aan de orde. Het moet leiden tot meer samenhang tussen budgetten om de gestelde doelen te bereiken.

Taakvelden

Gemeenten geven hun geld uit aan vele beleidsterreinen. Om te zorgen dat deze uitgaven op macroniveau samengevoegd kunnen worden en vergelijkingen tussen gemeenten mogelijk zijn is een uniforme set van eenheden voorgeschreven waaraan alle gemeenten zich moeten houden. Deze eenheden noemen we taakvelden. De taakvelden zijn per programma verdeeld over de nieuwe programmagroepen. Gemeenten zijn vrij om taakvelden naar eigen wens over programmagroepen te verdelen. De taakvelden bestaan weer uit grootboeknummers. Daarbinnen is nu niets veranderd. Hierdoor blijft de vergelijking van taakvelden tussen verschillende boekjaren mogelijk.

Wijken

Pas onlangs hebben wij als college het voornemen opgevat om gebiedsprogramma's te gaan hanteren voor alle gebieden in Geldrop-Mierlo. In de strategie 2024-2027 zijn daarom alleen gebiedsprogramma's opgenomen voor woonwijk De Coevering, centrum Geldrop, centrum Mierlo, bedrijventerreinen, multifunctioneel landelijk gebied en landelijk gebied Gijzenrooi. Voor de overige woonwijken zijn in de visie nog geen opgaven uitgewerkt en in de strategie nog geen doelen. Er is wel van alle wijken opgehaald welke behoeften en knelpunten er spelen en daar wordt binnen de reguliere taakuitvoering al op ingespeeld. Maar er is nog geen toekomstscenario voor de wijken uitgewerkt. Die stap willen we zetten in het proces van het actualiseren van de visie Geldrop-Mierlo (eind 2023/2024). In de visie Geldrop-Mierlo 2044 zal dus per wijk een toekomstbeeld worden geschetst en opgaven worden benoemd die het vertrekpunt zullen zijn binnen gebiedsprogramma's. In de strategie 2025-2028 worden vervolgens de doelen beschreven voor deze gebiedsprogramma's. In de nieuwe indeling zijn de (voorlopige!) gebiedsprogramma's al wel opgenomen (schuingedrukt en aangeduid met (*) in programma 2).

Kanttekening bij de nieuwe indeling

Soms zal een onderwerp bij meerdere programma's passen. Beleid, doelen en inzet kunnen echter slechts op één plek worden opgenomen. Als dat zich voordoet, dan is het meest relevante programma gekozen. Wat ook voorkomt is dat in het ene programma het overkoepelende beleid staat en dat in het andere programma een verdieping daarop is uitgewerkt.

De nieuwe indeling in programmagroepen is als volgt:

Programmagroepen	Programma's	Taakvelden
Programmagroep 1: De mens centraal	Themaprogramma Een leven lang ontwikkelen	4.1 Openbaar basisonderwijs 4.2 Onderwijshuisvesting 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
	Themaprogramma Bestaanszekerheid	6.3 Inkomensregelingen 6.4 Begeleide participatie 6.5 Arbeidsparticipatie
	Themaprogramma Zorg & ondersteuning	6.6 Maatwerk-voorzieningen (Wmo) 6.71a Hulp bij het huishouden (Wmo) 6.71b Begeleiding (Wmo) 6.71c Dagbesteding (Wmo) 6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo) 6.72a Jeugdhulp begeleiding 6.72b Jeugdhulp behandeling 6.72c Jeugdhulp dagbesteding 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig 6.73a Pleegzorg 6.73b Gezinsgericht 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig 6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf 6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf 6.74c Gesloten plaatsing 6.81a Beschermd wonen (Wmo) 6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo) 6.82a Jeugdbescherming 6.82b Jeugdclassering 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
		0.10 Mutaties reserves programmagroep 1
Programmagroep 2: Sterke wijken	Themaprogramma Vitaal leven	5.1 Sportbeleid en activering 5.2 Sportaccommodaties 7.1 Volksgezondheid
	Themaprogramma Sterke netwerken	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie 6.2 Wijkteams
	Themaprogramma Leefbare, groene wijken	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	Themaprogramma Inclusief leven	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	Themaprogramma Wonen	8.1 Ruimte en leefomgeving 8.3 Wonen en bouwen
	Gebiedsprogramma Woonwijk De Coevering	
	Gebiedsprogramma Woonwijk Skandia (*)	
	Gebiedsprogramma Woonwijk Akert (*)	
	Gebiedsprogramma Woonwijk Zesgehuchten (*)	
	Gebiedsprogramma Woonwijk Braakhuizen-N (*)	
	Gebiedsprogramma Woonwijk Braakhuizen-Z (*)	
	Gebiedsprogramma Woonwijk Genoenhuis (*)	
	Gebiedsprogramma Woonwijken Mierlo (*)	
		0.10 Mutaties reserves programmagroep 2

Programmagroep 3: Levendige dorpen	Themaprogramma Cultuur	5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie 5.4 Musea 5.5 Cultureel erfgoed 5.6 Media
	Themaprogramma Economische kracht	3.1 Economische ontwikkeling 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen 3.4 Economische promotie
	Gebiedsprogramma Centrum Geldrop	
	Gebiedsprogramma Centrum Mierlo	
	Gebiedsprogramma Bedrijventerreinen	
		0.10 Mutaties reserves programmagroep 3
Programmagroep 4: Vitaal & groen buitengebied	Themaprogramma Doorlopend groen	
	Gebiedsprogramma Multifunctioneel landelijk gebied	
	Gebiedsprogramma Landelijk gebied Gijzenrooi	
		0.10 Mutaties reserves programmagroep 4
Programmagroep 5: Toekomstbestendige leefomgeving	Themaprogramma Mobiliteit	2.1 Verkeer en vervoer 2.2 Parkeren 2.5 Openbaar vervoer
	Themaprogramma Duurzaamheid	7.2 Riolering 7.3 Afval 7.4 Milieubeheer
	Themaprogramma Veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer 1.2 Openbare orde en veiligheid
	Omgevingswetprogramma Grondbeleid & kostenverhaal	8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
		0.10 Mutaties reserves programmagroep 5
Programmagroep 6: Organisatie	Themaprogramma Bestuur & organisatie	0.1 Bestuur 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden 0.4 Overhead 0.5 Treasury 0.61 OZB woningen 0.62 OZB niet-woningen 0.63 Parkeerbelasting 0.64 Belastingen overig 0.7 Algemene uitkering en overige uitk. gemeentefonds 0.8 Overige baten en lasten 0.9 Vennootschapsbelasting 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten
	Themaprogramma Dienstverlening	0.2 Burgerzaken 0.4 Overhead
	Themaprogramma Digitalisering	
		0.10 Mutaties reserves programmagroep 6